

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок 4. ІІ. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Кошто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Леґіон.
Прага „Діло“.
Рукописи не повертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) 5.00 зол.
Чвертьрічно 15.00 „
Піврічно 30.00 „
Річно 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ЧЕ.
ХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ Б-НИ „ДІЛО“ В ОБЕМІ 10-15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Слідство проти Затонського покінчене.

У Києві покінчилося слідство проти членів
спозиційної групи, до якої належав б. нарком
освіти УССР Затонський. (АТЕ).

САМОСТІЙНИЦЬКИЙ РУХ НА УКРАЇНІ, БІ-
ЛОРУСІ ТА В ТУРКЕСТАНІ.

У Харкові, Краснодарі та в Ташкенті за-
суджено на смерть 19-ох членів національної
спозиції, що змагали до незалежності Укра-
їни і Туркестану.

На Білорусі відбудуться небавом 2 проце-

си проти опозиції. У білоруській військовій о-
крузі викрили протиурядову змову. (АТЕ)

СУТИЧКА МІЖ ЧЕРВОНОЮ АРМІЄЮ ТА ДИ-
ВЕРСАНТАМИ.

Як подає совітська преса, у Нижньому Нов-
городі дійшло до сутички між більшим вій-
ськовим відділом та диверсантами. Згинув
3-ох диверсантів та один совітський вищий у-
рядовець (АТЕ).

Загальний відворот китайців зпід Сучав.

8 КІЛЬОМЕТРІВ ВІД СУЧАВ.

До Шангаю наспіла вістка, що після зав-
язтого бою під Сучав китайці почали загаль-
ний відворот. Найбільші бої йшли на захід від
міста. Японці бомбардують місто від 24-ох
годин.

250-ТИСЯЧНА КИТАЙСЬКА АРМІЯ БОРО-
НИТЬ СУЧАВ.

Місто Сучав боронить 250.000 китайських
войків, але між ними панує хаос. Паніка опа-
нувала цивільне населення міста. Частина за-
логи Сучав відійшла, зате до міста напливають
з ві частини. Чанкайшес забрав частину військ
на лінію Квейте-Ченчас.

Японці заняли велику частину фортифіка-
цій Сучав.

Японські колонії, що наступали на Сучав
з півдня і з півночі, злучилися і тепер посува-
ються разом на місто. Японські передові сто-
рожі заняли Павантан на 8 км. від Сучав
і тепер бомбардують те місто. Як це ствердили
японські летуни, бомбардування успішне; ки-
тайські позиції перед мурами знищені.

Південна японська армія заняла Пайтен, лі-
ве крило північної армії перейшло Цісарський
канал і зблизилося на 15 км. від заходу до
Сучав.

ЯПОНСЬКА ВОЕННА ФЛОТА КОЛО БЕРЕ-
ГІВ ПІВДЕННОГО КИТАЮ.

Як подає Райтер, на південний захід від
Макао зосередили японці 12 військових кораблів
та 7 військових транспортів.

Учасники бразилійської революції засуджені на смерть.

АРГЕНТИНА ДАЛЬШЕ ПОСЕРЕДНИЧИТЬ МІЖ БОЛІВІЄЮ ТА ПАРАГВАЄМ.

Бразилійський президент підписав декрет, на
основі якого покарають смертю всіх засудже-
них за участь у недавній революції інтегралістів.
Аргентинський уряд вдруге звернувся до бо-

лівійського і парагвайського з пропозицією пе-
реговорів у справі поділу області Чако. Мала
надія, щоб оба уряди прийняли пропозицію.

Напад чехів на судетських німців у Празі.

На одній з вулиць Праги прожожі заатакува-
ли кільканадцятьох німецьких студентів, що
шли в судетських національних стронх. Напа-
дени втікли до нм. народного дому, перед яким
зібралася роззвнена юрба; розігнав її щойно
більший поліцейний відділ.

Також в іншій ділянці Праги дійшло до
жестоко-німецької бійки.

БІЙКИ НА ПРОВІНЦІ.

У Жатеці арештовано одного німця. Перед
поліцією вкбралася 2-тисячна юрба, в якій дій-
шло до бійки. 6-ох чехів ранено.

ЛЕТЮЧКИ ЗАЛИВАЮТЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНУ.

На території заселеній німцями розкинено
летючки в німецькій і чеській мові. На одній ле-
тючці є свастика і гасло: „Один нарід, одна дер-
жава, один вождь“. Мала на летючці п. н. „Вели-
ка Німеччина“ представляє Судети в межах Ні-

меччини. Інша летючка п. н. „Кінець Чехосло-
ваччини“, підписана „Лігою Чеського Льва“,
критикує чеських провідних політиків. Ще інша
летючка, підписана „Чорною Мафією“, атакує
закордонну політику Чехословаччини. В інших
летючках є теж протикандидські гасла. В зв'язку
з появою цих летючок арештовано кількадеся-
тьох німців.

ЕНЕРГІЙНІ ДОМАГАННЯ МАДЯРСЬКОЇ МЕН-
ШИНИ У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

Представники мадьярської меншини зложили
прямому урядові меморіал, в якому домага-
ються оснування мадьярського університету, пе-
реміни новозбудованих чеських шкіл на терені
з мадьярською більшістю на мадьярські, зняти
програми чеського радіа та широкої самоупра-
ви в околицях, де мадьяри у більшості. Тон ме-
моріалу майже ультимативний.

Успіхи національних військ під Теруелем.

Національна головна квартира повідомляє,
що — не зважаючи на бурі і зливи — нац. вій-
ська на фронті Теруеля переможно йдуть впе-
ред та відбили з великими втратами ворожий
протинаступ під Міляно Сегудо.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ АГЕНТ
У БУРГОСІ.

Бельгійський уряд рішив вислати до Бур-

госу свого торговельного агента, застерігаю-
чися, що це не є ідентичне з визнанням тамош-
нього уряду.

ЗВ'ЯЗОК МІЖ БАРСЕЛЬОНОЮ І ВАЛЕНСІЄЮ
ПЕРЕРВАНІЙ.

Барсельонський уряд признав, що зв'язок
між Барсельоною і Валенсією перерваний. По-
шту перевозять підводними човнами.

КРИМ ВІДСОТНІВ ПРЕМІЮ ЗА ОЩАДНІСТЬ
дає Вам Кооперативний Банк

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50

за вкладки на ПРЕМІЙНІ КНИЖЕЧКИ.

Складаючи щомісячно впродовж року щонайменше
зол. 5.— на премію книжечку, можете одержати крім
відсотків ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до
100 золотих.

Всі Елегантні Панове

убираються у знамітні краєвиські салони

ГРИГОРІЯ КЛЮКА

Львів, Академічна 14, І.п. Тел. 115-65.

Польща та Чехословаччина.

Варшава, 17. травня 1938.

Славнофілізм, як політична концепція,
це для нашого брата щось, що пахне метафізи-
кою. Навіть так яскраво не вказує на діяль-
ність лише політичного життя і достосовану до
неї зміненість політичної думки, як історія сла-
вістських теорій і симпатій на українському
грунті. Можливо було Кирило-Методієвське
братство тоді, коли в існуючій внутрішньо-ро-
сійській та міжнародній ситуації можна було
„ставити“ на російську демократію та на деко-
ративне польське гасло „за нашу і вашу волю“.
Але роки 1917—21 було, здається, досить, щоб
перенести славнофілістські теорії до архівів у-
країнських пошуканок за спасіними рецепта-
ми. Маю враження, що останнім славнофілі-
стським романтиком було у нас людина, який чо-
мусь то надала марку політико-реаліста — пок-
д-р Володимир Бачинський: всі тямимо ще його
концепцію асеславністської унії!

Коли хтось думає, що польський досвід з
москалями, українцями і чехами використав у
них донашалу славнофілістські химери — то
помилується. Передусім полки не мали перед
собой української дилеми („Польща чи Росія?“)
в якій в гру входили обидва сусіди — славяни.
Польська дилема: „Німеччина чи Росія?“ за-
лишала фірмочку для славнофілізму, — читай:
русофілізму. І воно було і є, тимбільше, що
після російського миру відпали польсько-моско-
вські спори за територію та суверенність над
нею. Гіперієм у Німеччині та польсько-німець-
кий пакт пасторожин і польських ендеків, ста-
рих германофілів та русофілів, і т. зв. польську
демократію (Фронт Морж та ГПІС), яка є або
франкофілістська або фольксфронтістська у між-
народнім значінні цього слова.

Таким робом існують ще в Польщі такі фе-
номени, як один польський аристократ, який
недавно у довгому виводі доказував авторо-
вич рядком, що він властиво почуває себе одна-
ково добре москалем або українцем, як поля-
ком, бо він — славянин, будучи Польщі ба-
чить тільки у славністській унії з рівноправними
славністськими мовами і, що тому найбільш аб-
сурд — конфлікт між славністськими народами
та державами. Очевидно, що той мій розмовець
глибоко вірив у реальну можливість мирної
польсько-чеської згоди, вказуючи при цьому
на нинішню чеську добру волю, яка немов то
хоче направити попередню злобну політику су-
проти польської меншини. Щоби не було непорозу-
мів: отой польський діяч ніяк не виправдує
чехів перед закидами, що їх ставить їм поль-
ська преса: він твердив тільки, що чехи мають
таку волю і складну ситуацію через німецький
та мадьярський ревізіонізм та словацький і укра-

Імсько-закарпатський автономізм, що напевне пішлив назустріч усім польським вимогам (хто знає, чи не аж до коректури у польську користь свого державного кордону!), коби тільки відірвати Польщу від спільного з німцями та мадярами протичесного фронту.

Це останнє твердження не підлягає ніякому сумніву. Досить прочитати короткоплесну «Кур'єра Варшавського» з Праги в останньому числі, п. в. «До порозуміння з Польщею», щоби ствердити, як дійсно чехи й чехословаки намагаються переконати поляків, що вони бажать собі алаголи. Однак з цього далеко ще не виходить, що все залежить лише від доброї волі та охоти Варшави. Бо польсько-чеський спір не чейже не є спір за долю польської меншини у ЧСР: це тільки один дрібний відтінок великої проблеми. Це є спір за міжнародні концепції, що їх викликає географічне поділення Польщі та Чехословаччини.

І тому ж, знаючи аргументи поляків, які не мають ніяких славянських сентиментів, дозволяючи собі звернути отому сьому славянофітові скромну увагу, що колиб навіть у ЧСР не стало ні одного поляка, то всеодно проблема залишилася та сама: Польща матиме з заходу могутню Німеччину та зі сходу величезні СРСР, а Чехословаччина орієнтуватиме на Со-

віти, як свого союзника проти смертельної німецької небезпеки. Польща не може паразити собі Німеччині своєю злагодою в ЧСР, бо щось найгірше, що може Польщу жалати, це воскресіння рапальського союзу, знову чехи, резигнуєчи з опіки та протекторату СРСР, мусілиб прийняти опіку і протекторат Німеччини (включити себе до німецької закорд.-політ. системи), чого не може зробити з огляду на Францію та її власну суверенність у будучині. Знову Польща не може помириться з думкою, що одного гарного дня Закарпаття стане плацдармом червоної московської армії.

Коли додамо до цього обов'язок Франції, союзниці і Польщі і Чехословаччини, робити всі можливі заходи, щоб відірвати Польщу з протичесного фронту, так само, як натиск Англії на Німеччину, то зрозуміємо, що польсько-чеський конфлікт це не така проста і легка штука, як виглядає на перший погляд. Очевидно, що виступ Гейліна у ЧСР є водою на польський млин. Але цей млин рухався би напевно далеко швидше, колиб Польща, стоячи за національними меншинами у ЧСР, погодилася так само добре питання національних меншин у себе. У першу чергу: щоб позитивно і конструктивно погостила українську проблему у Польщі.

І-ший дешевий сезон тільки до 15. червня
ЛІКУВАННЯ ричалом 3л. 155—
Інформації:

ІВОНІЧ-ЖИВЕЦЬ

нія ніякого враження не зробила. Довжелезна промова Белінгтона Ку зробила своє значення: враження; повільна частина журналістів і банки покинула сажо.

Незабаром прийшла павза, година фотографів, кіномиків, карикатуристів і репортерів. Голандська журналістка, молода, жвава і непогана, заскочила Боне і щось швидко говорила до нього, він служив її уважно схиливши трохи на бік голову з розумним обличчям, довгим носом і старанно зачесаною лисиною, що дала вже надхнення багатьом карикатуристам, відповів кількома словами і усміхнувшись, подав руку на знак скінчення розмови. Користаючи з кількох хвилин його непорочності оточую його пів тузина фотографів. Дуже добрі світлинки дає очевидно лорд Галіфакс цікавитися непорочністю рис свого обличчя з задуманими трохи очима і надто високим чолом. Троє фотографів стануло навіть на коліно прищипуючи до нього своїми апаратами. Літвінова фотографовано цього разу дуже мало, його політичні жисті очевидно дуже впали. Зрештою йому мабуть буває неприємно, коли жось до нього ціляє, хочби й до обличчя, а не до потилиці. Позатим він почуває себе очевидно вдоволено на женецькій ярмарку, де має навіть досить приятелів і серед журналістів. Деякі з них твердять, що він нарочито затягає всім засоби сесію, щоб відпочити довше в спокійній Женеві від небезпечного Кремля. Твердять також, що він не є відпорушником навіть самого Сталіна, а лише Ежова та Дімітрова. Затягуючи надмірно сесію не вдається. Лорд Галіфакс ні ніби сказати, що її треба скінчити в п'ятницю, хочби й довелося працювати цілу ніч.

Тимчасом до Женеви прибув Негус, якого стрінули на пероні журналісти, а перед дівочими тисяча цікавих женецьців. Сторожа в кількох жандармів перед входом до парку Ліги і загострена контрола вступу показалися цілком зайві. Промовць з негуса незеликий, чия свою промову досить одноманітно; ніяких демонстрацій проти неї не було. Невипадково мабуть відбудеться саме в часі сесії Ліги у великій сесійській палаті в Римі прийняття кількох десятих етіопських нотаблів, що прийшли висловити короліві-цареві свою лояльність. Промови негуса так мало може змінити хід політичних подій, як і обструкційні промови Дель-Балло ціла система інтриг Літвінова. Доконані факти перемагають навіть женецькі засади.

Намагання представника Чілі, Едварса шови реформи статуту Ліги прийняла більшість держав прихильно. Отже можна сподіватися, що південно-американські держави залишаться в Лізі, а вона сама матиме характер гуманітарно-дорадчої установи без ніякого самостійного політичного значіння.

У найближчих годинах прийдуть тут рішення.

М. Давид

**ЛЕЩКІВСЬКІ САМОДІЛИ
і ШОВКИ з МІЛЯНІВКА
склад „ЛЕЩКІВ“ ЛЬВІВ**
Коперника 2. Тел. 258-88

Вражіння з 101-шої сесії Ради Ліги Націй.

Женева, 12. травня 1938.

Сесія ця розпочалася в атмосфері напруження і неспокою. Почали кружати навіть чутки, що Генеральний Секретар Ліги має намір уступити, а сама Ліга доживає останні години. Деякі денники поспішили порівняти його в дуже нечестний спосіб із щуром, що покидає корабель перед катастрофою. Але п. Аленоль вернувся з Лондону, улаштував бенкет своїм урядовцям, заспокоїв їх і заявив, що він як капітан корабля мусів би у всякому разі залишити його останнім. На це здобили преса порівняла Лігу з корабельним розбитком у спокійній затоці, додаючи, що до Палати Націй в Аріанським парку не сягають хвасті навіть Леманського озера.

Німці кажуть, що хто має шкоду, той не потрібує долати про глузування, і мають слухність. Один поважний німецький денник порівняв Палату Націй з розкішним мавзолеєм, де ніхто не вічний спокій одну по одній постави Версайського миру та політичні новотвори, що повстали на його основі. Останнім з черги небіжчиком є колективна безпека, що впала вбито остаточно двобічними умовами, німецько-італійською, англо-італійською і нарешті франко-англо-італійською, заключеними під час останніх відвідів французьких міністрів у Лондоні. Всі ці умови зроблені поза межами Ліги. Всі-ж умови санкціоновані Лігою, а між ними і колективна умова окладення Літвіновим, втратили всяке реальне значіння. Обширне повідомлення про англо-італійське порозуміння зроблене лордом Галіфаксом перед Лігою потішає її дуже мало, Рада має його не ствердити, а просто прийняти до відома. І зроблене воно властиво не для Женеви, а для того, щоб стягнути вітер із вітрил британської опозиції, яка разом з Вінстоном Черчилем поборює закордонну політику Чемберлена і лорда Галіфакса.

Показником настрою тої чи іншої сесії буває звичайно перше довіроче засідання Ради. Коли воно триває коротко, а після нього призначують негайно публічне засідання, це значить, що в Раді панує згода та що вона має чим похвалитися перед пресою і публікою. Цього разу довіроче засідання тривало дуже довго, і того самого дня взагалі не було публічного засідання. Московсько-євразійсько-китайська коаліція наробила очевидно багато прикрасів представникам Великобританії і Франції, що дотримували ідилічну одностайність політичної тактики в Женеві. Етіопську справу, для якої властиво призначили цілу сесію, відклали на два дні, щоб дати час Негусові, якому ласко запрошення їхати літаком, поїхати до Же-

неви. Поява етіопської делегації, зложеної зрештою в значній мірі з англійців, та подорож самого Негуса з невеликим почотом до Женеви опонукала деяких представників преси сушити собі голови над тим, хто пофінансував „убогого“ Гайле Селясіє — Москва чи англійська опозиція.

Бо зрештою публічне засідання відкрили як звичайно і його хід не ризикнув нічим особливим від багатьох інших. Літвінов не належав до найкращих представників нашої негарної половини людського роду. Арбітер елегантним, Ентоні Іден, на жаль не підляг спокусам кінових режисерів і забрав своє місце в таборі тих, що поборюють політику Чемберлена-Галіфакса і в Лізі. Цей останній виголодив свою промову про успіхи і світове значіння британської політики в Римі зі справжнім британським олімпійським спокоєм, Боне підтримав його як слід. Репліка Літвінова, виголошена питомим йому англійським жаргоном і сварливо-демагогічним тоном, про непереможену прихильність СРСР до миру та про московські застереження супроти англо-італійського порозумін-

Румунські православні гості не привезуть нічого...

Варшава, 16. травня 1938.

Давно запроєктована, кількакратно заповіда, різко коментована візита, а властиво ревізита православного румунського патріарха Мирона, що в міжчасі став прем'єром румунської держави, нарешті вже відбудеться. За недовгі чотири дні, в п'ятницю 20. травня ц. р., патріарх-прем'єр прибуде через Снітину до Львова, де в год. 12.30 привітає його почесний делегат Православної Церкви у Польщі, архієп. Олексій, з тамтешнім православним духовенством. Після короткого відпочинку у Львові патріарх - прем'єр Крістея відіде в супроводі арх. Олексія до Варшави і після урочистої стрічі на дворці замешкає в митрополичому домі. В програмі побуту православного достойника у Варшаві передбачений м. ін. урочистий молебен у православному соборі в суботу 21. ц. м. та в неділю. Поворотна дорога румунського прем'єра веде через Краків.

Візита румунського найвищого церковного достойника матиме спеціально урочистий характер, про що кажуть відповідні приготування і серед православних і серед урядових чинників.

Політичний сенс тої візита (після якої негайно прибуде до Варшави новоименований румунський посол) ясний: утешлювання

польсько-румунського союзу; політично-церковний — ще дотепер майже незасвоєний і неється, виключно формальний, обмежений куртуазно-дипломатичного протоколу. З цієї візитою анского православного достойника сусідської, заприязненої держави заведе

ПАНЧОХИ мат. висорт. 1-60 з при-
шовку 2-25 висорт.

поручає

Магазин **„Манон“** Шайноха 1
Панчох (Рі Коперника)

православне населення у Польщі, спеціально після букарештенової візита митр. Давид деякі надії на покращання положення Православної Церкви у Польщі та призначення її ру. В останньому часі всі сподівалися, що в дні побуту патріарха Мирона у Варшаві ухвалиться президентський декрет, якого згодом успішно виготовляли в міністерстві освіти.

Пригоду до таких надій давали м. ін. сесія патріарха Мирона, виголошена 20. травня 1937 р. у примі митрополита Давид і др.

ставник польського посольства в Букарешті, коли то нинішній румунський прем'єр заявив був м. ін. таке: „Оскільки н-м відомо, небагато нас вижити в житті, оснований закон про положення Православної Церкви у Польщі“. Офіція — як відомо — патріарх дуже тепло висловлюється про особисте відношення до Правосл. Церкви польського президента, підкреслюючи, що він „взяв її в свою оборону“ та бажаючи, щоб Правосл. Церква „стваряцювала з консолідацією благородної Польщі“.

Від того часу зайшло багато змін: прийшли Гриньки, інтервенції, замикання церков на

Холмщині і т. і. Тому й надії, покладані на румунських гостей, прибили. Можна вже сьогодні сказати, що актуальна візита не принесла у життя Правосл. Церкви в Польщі ніяких змін, як і не буде проголошення декрету, що його „влада імуші“ зложили — як кажуть — глибоко під сукню. У православних кругах звертають увагу на цікавий факт, що румунський гість поміняв прийнятий звичай і не відвідав найбільшої святині православного населення польської держави — Почаївської Лаври на Волині.

Гром.

Політична активізація німецької меншини у Польщі.

70 ВІЧ У ТРЬОХ ДНЯХ.

Як подає „Дойче Рундшав ін Позен“, за минулу п'ятницю, суботу й неділю відбулось у Познанщині та на Поморі 70 німецьких віч під га-

лом „мерід хоче єдності“. Хід віч був спокійний.

Повідомлення.

Очим повідомляємо наших П. Т. Відборців, що з днем 12. V. 1938 року ми розв'язали нашу спілку та що з тим днем

Вирібня Радіоприймачів „Ергон“
перейшла в цілості на виключну власність Костя Тучапського.
Інж. М. Раковський, К. Тучапський.

Хроніка Совітської України.

ПРО ОФІСІЙНЕ МИСТЕЦТВО „КВІТНУЧОЇ УКРАЇНИ“.

У Києві відбувається тепер вистава малярства, різьбярства і графіки, присвячена XX-річчю червоної армії. Досить гостро критикував цю виставу відомий професор маляр Федір Кричевський.

На його думку, більшість картин, особливо портретів, цілком не відповідають ні завданню вистави, ні тематиці. Наприклад картина „Ударниця ланів“ Кобцева намальована безпорадно, неправильно скомпонувана, недороблена в кольоровому відношенні. В картинах і портретах малярів Василенка, Жебрака, Мазараки, Андрієця, Нестерова і багатьох інших бракує найелементарніших мистецьких прикмет. „Портрет Щорса“ Івасюка замає найелементарніші художні вирази. Цілковита невитриманість пропорцій і лі-

ній, брудність пейзажу створює враження цілком безграмотної писанини.

Щодо різьбярства, то там теж багато цілком слабких річей. Цілком безграмотна річ Брикіної „Еспанка“. Тут не можна навіть говорити про окремі хиби. Авторка просто не знає людського тіла.

Допекало очевидно старому маляреві.

Правда, він пробує це все пояснити великим успіхом в організуванні вистави, а здається справа полягає в тому, що раз якусь малярину назвали „Портрет Щорса“, то якось ніяково не прийняти на виставу такої „картини“, бо ще в „дворогі народу“ поладати, отже приймають,

Карльсбадську воду Мільбрун поручають лікарі до медичного лікування цукровиці.

ФРАНЦ МОЛЬНАР

Дзвінки при санках.

I.

Перед поверховою палаткою на краю оселі затрималися санки. Була гостра зима і на землі лежав грубий сніг.

Із санок вискочив пан директор Вадаш. Ніхто з околиці не міг би чогонебудь сказати про того молодого гарного чоловіка, що виглядав на грубого багача. Від початку оселі приходив він щовечора до пана Кіс на склянку чаю, аж ніяк для гарних очей бідної вдовички; його відвідини належали скоріш її чарівній доні Беллі, що в неї цей поважний джентельмен заохався на смерть.

В тому самому часі пан професор Шабо чверз більше запитався лікером; частенько вертався в хату геть-геть пізно вночі. Сусіди знали про те, що Шабо був якби вже по заручинах із Беллею, аж ось директор Вадаш став гостювати в хаті пані Кіс. Але що прислуга принаймні й милої Беллі явно стояла по боці ліжничого директора, а не бідного професора, не залишилося Шабоє справді нічого, крім лікеру та гаухої зимової ночі, що була відтепер його єдиною потіхою.

Директор Вадаш побіг у своєму короткому портьєрному кожусі в палатку і скоро вернувся вийняти уже з Беллею.

— То гарно! — закликала дівчина і глянула з веселим усміхом на санки. Вона любила сміятися, бо тоді показувались у неї на лиці карі ямочки тай сніжні ніби зубки.

Вадаш чименію поміг їй сісти на санки, обгорнувши її дбайливо в бараницю тай сам сів коло неї.

— Ідете в город, здовж закруту, вулицею Андріїв і Степана! — сказав візничий.

Санки погнались бистро з місця. Як тільки ринули вперед, поклав Вадаш руку дбайливо

дівчині підпліччя. А здалека здавалося, начеб директор обіймав маленьку Беллею.

Саме тоді мандрував до коршми професор Шабо, як візничий бігом переїжджали санки попри його дім. Хоча цей чоловік пробував деколи топити своє горе в алкоголі, то таки тяжко йому було викинути з серця образ гарної дівчини; перемога директора глибоко вгризалася йому в душу.

Як тільки Шабо побачив санки, устав і сказав візничові задержатися.

— Мій пане, — крикнув до Вадаша — якби я мав таке щастя, щоб миг іхати санками з такою гарною жінкою, то я казав би причепити коням такі дзвінки, що дзвонилиб як цимбали...

— Вперед! — крикнув директор на візника. А як понеслися санки мигом далі, схилився Вадаш до гарної дівчини і сказав:

— Коні таки справді повинні дзвонити дзвінками, щоб дзвонили як цимбали!

Але Белля навіть не усміхнулася.

II.

Санки прошуміли здовж пештеньського білого шляху і скрутили до Блюксбергу. Було розкішно конісатися в санках серед цієї здорової студентів, що аж кусала. Белля сперлася об поруччя і сховала голову у волохатому комірі плаща.

Поки санки скрутили коло Блюксбергу, піднявся пан Вадаш і шепнув щось візничові на вухо.

— Що сталося? — запиталася Белля.

— Маленька тайна! — відповів Вадаш.

— Алеж це не гарно з вашого боку! — сказала Белля, надувши губки.

Вадаш ухопив її руку і погладив її.

Санки задержалися перед великою крамницею на музейній площі, де була виниска фірми „Сідла й кінська упряж“.

— Вибачте на хвилину — сказав директор до дівчини. Він вискочив з саней і побіг до

крамниці. Белля усміхнулася мрячно, бо прочувала, в чому річ.

По кількох хвилинах вийшов директор на вулицю з важким паном. То був купець, що ніс у руці дзвінки, які зараз обидва з візником причепили до дишля. А пан Вадаш сів на санки і крикнув візничові: „Вперед! Вулиця Андріїв і Степана!“

Белля усміхнулася задоволено. Без сльоз ухопила руку директора, легко та боляко її стиснула. Так дякувала за дзвінки.

А дзвіночки грали при дишляві, як цимбали. Їх визначно піднімалися над кінськими головами, мов срібна ліра, обвішана дзвіночками, що в кінським бігу дзвонили ніжним акордом.

Люди, що не бачили цього дива, ставали мовчки і гляділи на появу, вибалушували очі. А візник згордів і голосно балакав до коней; вони ж стригли неспокійно гострими вухами і бігли чвалом далі.

Так переїхали здовж вулиці Андріїв та Степана, опісля назад вулицею Степана й вернулися до міста.

— Додоум! — приказав Вадаш візничові. Але він мусів кричати, бо срібна, блискуча ліра з усіма дзвінками грала з усіх сил.

— Не ходіть вам? — запитався трохи зажурено.

— О, ні — відповіла Белля.

— Добре, бузоб тепер напиться гарячого чаю.

— Очевидно, але в нас! — сказала усміхнена.

— Дуже радо...

Коли вже зближалась до палатки, сказав Вадаш візничові іхати поволі.

— Хай почує пан професор дзвінки — сказав, обернувшись до дівчини.

А як коні бігли попри хату професора Шабо стояв справді у вікні і глядів тупо великими очима.

Санки ставали перед палаткою. Белля і Ва-

У ВІДОМІЙ ЗІЩАСТЯ КОЛЕКТУРІ

„РУНО“
РАВІЧ І С-КА

Львів, пл. Марійська ч. 4

впали знова такі вигри:

Зол. **10.000** на число 32562

Зол. **10.000** на число 96305

Зол. **5.000** на число 112033

І багато вигр нижче 5.000 зол.

Головна вигра у великій квоті

1.000.000 ЗОЛОТИХ
лишається ще в колесі щастя!

Купуйте останні льоси 4. класи.

і „Портрети Щорса“ та „Еспанка“ і їм подібну безграмотність. А гадані диваються та й собі бояться висловитися про цю нісенітницю.

ПРО ЛІТЕРАТУРУ „КВІТНУЧОЇ УКРАЇНИ“.

Вийшло з друку нове періодичне видання „Радянське літературознавство“ — орган інституту української літератури ім. Т. Шевченка Академії Наук УРСР.

Про щож саме пише орган інституту Української літератури?

А ось про що:

Стаття Тичини „Людина“ (про Горького); стаття проф. Білецького „Класик пролетарської радянської літератури“ (про Горького); стаття І. Стебуна „Горький і українська література“; стаття О. Скороходової „Незабутній друг“ (про Горького); стаття проф. Білецького „Некрасов і його співбесідаєць“; стаття Л. Бармидзе „Шота Руставелі“.

Хвалить „Вісті“ цей новий орган, він, мовляв, не „замікається в колі тем тільки української літератури, а відгукується на події літературного життя братніх республік“...

Що він „відгукується“ це і ми добре примітили, а ось тільки „доля тем української літера-

РІВНІЯ ЖІНОЧИХ ОДЯГІВ

О. Остаповичевої

Львів, Малецького 10

порушає НАЙНОВІШІ ВЕСНЯНІ МОДЕЛІ.

тури" щось зовсім не видно, зовсім воно міро-
скупіше.

У державному літературному видавництві
України вийшли нові книги: О. Барта „Нема по-
щали", О. Кузнеця „Повісті і новели", Ф. Сіго
„Навікалась життя", Фейхтвальнера „Сини", М.
Залка „Добердо", М. Талалевського „Від ши-
рого серця", М. Шпака „Богатство", К. Гераси-
менка „Пам'ять", Б. Калмановського „Наснага",
А. Малицького „Квітуче Полісся".

„Госпозитиват" видав збірку поезій „Стихи
і песни о красной арміи" Тичини, Бажана, У-
сенка, Малицького, Голованівського.

Незаволодана Київська „Літературна Газета"
з висланим в Дитячому Видавництві вибраних
творів М. Вовчка. Як же так? Видано тільки у-
країнські твори письменників. А російські? Відомо,
що „мерзотний зрадник і диверсант Хвиль-
ах" провадив шкідливу діяльність, ігноруючи твор-
чість М. Вовчка у російській мові, забуваючи, як
високо оцінював ці російські оповідання росій-
ський критик Добролюбов. Невже і Дитинцян
хоче йти слідом Хвильах?

**ПРО НОВІ ПАМ'ЯТНИКИ НА „КВІТНУЧІЙ
УКРАЇНІ".**

Затверджено проект пам'ятника „великому
російському поетові" Пушкінові у... Києві. Па-
м'ятник поставлять на площі біля опери. Він
складатиметься з 8-метрового постаменту й 5-
метрової постаті поета. На пам'ятку буде напис
„Радянська Україна О. С. Пушкіну". Автор про-
екту Страхов заявив між іншим, що він має на-
мір показати в пам'ятнику, як „народний поет,
великий національний геній несе в нарід свої
творини". Причому тут Україна та Київ?

У селі Тальному київської області відкрити
пам'ятник Ленінові. Постаць стоїть на 7-метро-
вому постаменті.

НОВЕ ПРО ШЕВЧЕНКА.

У Ленінграді відкрити невідомий досі авто-
портрет Шевченка олієм. На звороті портрету
автограф: перші 4 рядки вірша „Думи мої, думи
мої" і підпис „Шевченко".

На думку експертів-знавців портрет намальо-
ваний 1858 року, по поверненні Шевченка з за-
слання.

Г. Л.

**Директор „Ревізійного Союзу
Руских Кооперативів" плягіатором!**

У ч. 20. „Господарсько-Кооперативного
Часопису" з 15. ц. м. читаємо статтю п. н. „Як
директор „Ревіз. Союзу Руских Кооперативів"
К. Ганасевич пише статті", з якої недвозначно
виходить, що директор Р. С. Р. К. К. Ганасе-
вич є звичайним плягіатором. На вступі автор
стверджує, що цілий „Кооперативний Вістник",
орган Р. С. Р. К., є немов відлукком статей,
поміщуваних у „Г. К. Ч.". Далі пише:

„Все таки, аналізуючи провід рускої коопера-
ції, цьому не треба дуже дивуватися. Зате, ко-
ли зачнете докладніше перечитувати цей часо-
пис, завважите такі речі, на які справді можна
обуритися, тим більше, коли допускається їх
не якийсь там малий урядничина чи „коопера-
тор з провінції", а „сам" директор „Руского
Ревізійного Союзу". Він попросту „позичає"

У статті І. Ольхового читаємо:

„Ціле завдання кредитової діяльності і тому ціле
завдання кредитової кооперації в області кредиту є з
одної сторони позбавити грошові капітали там, де во-
ни є і де їх тимчасом не потрібно, та передати ці ка-
пітали туди, де їх нема, а де їх в господарському житті
докориче потрібно. Господарюючи й працюючи суспіль-
ність має завжди дві категорії людей: одну, що запра-
цьованих і заощаджених грошей у власному господар-
стві не може або не хоче використати і другу, що їй
в господарській, виробничій, і торговельній чинності
власних, грошових капіталів завжди за мало і тому до-
кориче потребує капіталів чужих. Завданням організа-
тора кредиту є — спонукати таким чи іншим способом
працьовити і ошаджуючи, але на загал не підприємчи-
ву частину суспільності, щоби за певною відсотковою
винагородою передала свої заощаджені капітали в за-
владування і користування, а з другого боку, подбати,
щоби зібрані капітали найшвидше й безпечно змі-
щені в господарській діяльності людей активних та
підприємливих. З цього виходить, що організація ка-
піталів це на ділі організація ошадностей."

У таких стилі з незначними „оригінальни-
ми" змінами до кінця. На щастя чи нещастя п.
К. Ганасевича, у статті І. Ольхового проходила
тільки статистичними даними українських
кредитових кооперативів і їх вже ніяк не можна
було переписати. Тут п. К. Г. мусів вставити у
табелю кілька „своїх" цифр. Може то цей факт
на думку п. К. Ганасевича упорядковував його по-
містити під чужою статтею свій підпис, а може
той, що він позмінював у статті І. Ольхового
„громадянство" на „общественність", „діяль-

соби цілі розділи з чужих статей, поміщеніх
у нашій кооперативній пресі, з тим, що замість
правдивого автора підписує під статтею себе
повним називає: К. Ганасевич. Щоб не бути
гелословними, наведемо яскравий приклад:

В „Кооперативній Республіці" за березень
1938. була поміщена стаття інж. І. Ольхового
п. н. „Актуальні справи нашої кредитової ко-
операції". Велід за тим у ч. 4. „Кооперативно-
го Вістника" за квітень 1938 р. знаходимо
вступну статтю п. н. „Потреба зорганізованого
кредиту", підписану директором „Ревізійного
Союзу Руских Кооперативів" К. Ганасевичем.
Не можемо з браку місця наводити обох ста-
тей у цілості, але вистане зовсім, коли наведе-
мо перший з краю уступ.

А у статті К. Ганасевича читаємо:

„Видимо з одної сторони збирання грошових ка-
піталів там, де вони єсть і де їх тимчасом не потрібно і
переданем тих капіталів туди, де їх нема, а де їх в го-
сподарському житті конечно потрібно. Господарська і ро-
ботоспісна обществуєність має всегда дві категорії
людей: одну, котра запрацьованих і заощаджених
власних господарств грошей не може, або не хоче ви-
користати, і другу, котра в своїй господарській про-
дукційній і торговельній діяльності грошових капіталів
має замало і тому потребує капіталів чужих. Завдан-
ням організатора кредиту являється повліяти таким чи
іншим способом на працьовити і ошаджуючи, але на за-
гал підприємчіву часті обществуєності, щоби на
за означеним процентним винагородженням передала
свої заощаджені капітали йому в заведовані і користу-
вані, а з другої сторони постаралася, щоби зібрані ка-
пітали найшвидше й безпечно зловаччи в господарській
діяльності людей активних і підприємливих. З цього
виходить, що організація капіталів — то на ділі орга-
нізація ошадностей."

ність" на „діяльність" і тим подібні „особе-
ности"? У нас писання таких статей за чужим
оригіналом і підписування їх називається з-
лікатно звичайним присвоєнням чужої влас-
ности. А як це називається у руских коопера-
тивів?"

ПОВСТАНЧА ЗМОВА В СИРІІ

У Бейруті арештовано 47 осіб під запитом
підготовки збройного повстання. Під час ревізії
найдено у великій кількості бомби, динаміт,
револьвери та муніцію.

Змовою мабуть кермував відомий незако-
ницький діяч д-р Шальфун.

ТУРЕЦЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ УСТУПАЄ?

„Дейлі Телеграф" подає поголошу, що ту-
рецький президент Кемаль Ататюрк хоче від-
пустити з огляду на стан здоров'я.

На його місце прийшов би теперішній пре-
мієр.

Мобілізація у Мексику

Мексиканський президент наказав мобі-
лізувати всі збройні сили проти повстанців, що
ними проводить ген. Седілла.

Мексиканський уряд поробив приготу-
вання до оборони стейту Сен Люїс Потосі проти
повітряних наступів.

НЕЯСНЕ ПОЛОЖЕННЯ У КРАЮ

До Вашингтону наспіли в повідомленнях
ром вістки про небезпеку фашистського ре-
вороту в Мексику, зверненого проти ген.
Корденаса. Цей переворот мали підтримати
деякі закордонні чинники.

Джерело цих вісток таке: 14. ч. м. ареш-
товано в Мексику 6-ох американських журна-
лістів обвинувачених у пачкуванні літаків до
льомас у стейті Сан Люїс Потосі. Сторона
мала, що ці літаки призначені для Ескадрона
тепер панує переконання, що їх виславив
ген. Сатурніна Седілла. Дальші вістки про
арештованих мексиканський уряд офіційно не
зрештовано, стверджують, що в Сен Люїс Потосі
оголошено воєнний стан, щоби розв'язати
хильників ген. Седілли. Доля арештованих
тунів невідома. Ген. Седілла, як каже, по-
спонує 18-ма тисячами добре озброєних
яким уряд міг би протиставити 7-3000
дурного війська.

а-ші висіли. Перед брамою стояло двоє чужих
панів, що зараз підійшли до директора.

— Чи пан Степан Вадаш? — буркнув один
гострим тоном.

— Так.

Белля, що хотіла вже бігти в хату, стала
адивована.

— Чи то ви директор Степан Вадаш?

— Ну так. А чого вам?

— Ми кримінальні урядовці — сказав дру-
гий — мусимо вас попрохати піти з нами.

Вадаш став ні в цих, ні в тих і побілів, як
крейда.

— Мила Белля, йдуть покищо нагоду —
сказав буцімто спокійно до дівчини — я зараз
прийду до вас, тут зайшло тільки якесь непоро-
зуміння.

О, ні! — сказав той пан. — Тут нема ніко-
го непорозуміння. — Гові! А ви пождіть ще! —
крикнув на візника, що вже жотів їхати. — Ви
повезте нас до дирекції поліції!

Белля побігла до мешкання нагору і при-
гляділася крізь вікно, що буде далі.

— Що за справа? запитався Вадаш

— Велетенські обманства на фірмі Бравне
і Спілка.

Молодий чоловік здрігнувся, і тоби його за-
тремтіло. Він тупо глянув у простір.

— Отже гаразд, ідемо! — сказав він і хотів
сідати на сани. Але раптом зіскочив зі ступини.

— Дівчине! — сказав тихим голосом. Він
же-ж ніяк не міг їхати з тими дівчатами попри
професора, саме тепер, коли два поліційні уря-
довці везуть його до поліційного уряду.

— Дівчине мусите здохнути! — заявив рі-
шучо.

Урядовці помогли відарутити дівчини і Ва-
даш передав їх візникові.

— Повесіть їх нагору до пані Кіс!

Візник виповнив дооручення. Опісля перну-
ся і всі сіли на сани.

Мовчки їхали в місто. Перед домиком про-
фесора відвернув Вадаш голову, щоб не бачи-
ти, чи Шабо ще стоїть у вікні. Сани зникли в
сутінку зимового вечора.

А мешканці оселі вже знали все. Пани з по-
ліції довідувались уже у всіх домах про пана
Вадаша. Мати Беллі лежала заплакана на ото-
мані.

Професор ішов задуманий у напрямі па-
латки до пані Кіс. На його лиці був вираз сум-
ного задоволення, але в душі була така дика
радість. Коли йшов бувало до дівчини, звик був
уся над тим роздумувати, що має їй сказати, та
з якого кінця починати. Тепер був певний себе
і спокійний, що не потребуватиме вправлятися
у своїй давній ролі. Звізла пішов сходами на
перший поверх.

Белля вийшла усміяна йому назустріч.

— Нарешті виліз бурмило із своєї пече-
ри! — сказала.

Подала йому руку і він її поцілував. В цій
хвилині забув професор про свою перемогу
і впав перед Беллею навколішки! Незабаром си-
дли вже обидвоє при чайку, що його Шабо так
дуже любив. Пані Кіс сиділа в бічній кімнаті,
але вже не плакала, тільки підслухувала. І вона
вчула, як раптом забалакав професор:

Ну і що ж далі?

І після кількох секунд почув, як отворило-
ся вікно, а після цього почув якийсь дивний
шелест, і далі бачачий бренькіт рисних дзвін-
ків, що полетіли в повітря і впали із шумом
і брязкотом на землю, пронизливо дзвеніли
і замітали в миттєвому світі.

Вікно знову замкнулося. Обидвоє щось про-
шептали з собою і раптом брязнув веселий сміх
Беллі і покотився, аж до бічної кімнати, де
мати Кіс зігнулася з полешкою в руці.

Перекладає м. м. м.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

З природи і життя.

Людина в останній хвилині.

Останні хвилини життя людини є сповиті для звичайної людини серпанком таємничості. Всеж багато людей старається згадати цю таємну хвилину, коли життя покидає тіло. Загалом люди вважають смерть за щось страшне і болюче і на саму думку про смерть людина здригається з жахом, якби не хотіла допустити можливості, що з нею стане віч-на-віч. Багато лікарів уважно стежило за ходом останніх хвилин життя і старалося пізнати переживання і почування людини в останніх хвилинах її життя. Вони переконалися, що смерть інакше виступає в уні звичайної людини, головню звязаною якимсь почуванням з особою яка вмирає, а інакше в лікарів, що свідомий стану людини у хвилині замирання.

Без болю і терпіння.

Дослідивши докладно останні хвилини людини, лікарі кажуть, що в переважних випадках смерть не така страшна, як люди думають. Як каже проф. Гоке з Дрезден, що багато займався цією справою, смерть зазнає від самого організму людини тільки багато добродійної допомоги і що рідко коли смерть товаришить терпіння. Головно важне тут психічне запаморочення отрутами, що повстають підчас хвороби як отрути, вивороні бактеріями двоокисом вугля і самою гарячкою; — наслідком цього запаморочення хворий не може зрозуміти, що діється в останній хвилині його життя. Тому всякі вражіння приотутніх, що дивляться на смерть близьких осіб, помилкові. Ці вражіння є звичайно викликані змінами у віддиханні та в миміці лица, що наслідком нерегульованих нормально запамороченням м'язом скорців та розкорців м'язів лица прибирає всякі гримаси та мими, що не відповідають жадним психічним станам та вражінням, нпр. мина, що виражає жак, хоча вмираючий жадного жаку не відчуває. Таксамо не мають значення значення відірвані слова, що добуваються при сконі.

Це запаморочення перед смертю є причиною безболісності та несвідомості в останніх хвилинах перед смертю. Трохи жартом правду каже згаданий проф. Гоке, що суб'єктивно більше терпіння завдає людині дентист, ніж гільотина.

Науково безболісність і несвідомість смерті в людини зовсім доказана. Нпр. смерть під гільотиною одна з найлагідніших. Засудженець навіть не відчуває удару гільотини, бо в моменті, коли вона перетинає шию, тимчасовим перериває доплив крові до мізку, викликає моментальну втрату притомності і свідомості заки ще до мізку дійде болюче подразнення, спричинене ударом гільотини. Подібний стан і тоді,

коли людину вішається, топиться чи затроєється світлим газом, як це зрештою потверджують врятовані.

Передсмертний жак.

Один з найчастіших доказів, які подають лікарі, що вважають смерть мукою для організму людини є т. зв. передсмертний жак, що супроводить скін. Одначе цей „передсмертний жак“ є властиво проявом, який виступає через душення, у звязку із важким віддиханням. Той передсмертний прояв виступає теж у тварин, що зовсім не думають про смерть і не здають собі справи, що таке смерть. Зрештою цей „передсмертний жак“ виступає звичайно лиш у людей, що мають слабе серце і в затроєних, коли смерть є переважно смертю з удушення. Зате цілком щось інше страх перед смертю, залежний від поняття даної людини про життя і смерть. Він звичайно полягає на тім, що людина бунтується проти думки про вічну загибель. Характеристичне, що людина, яка смерть інших істот довкола себе вважає за конечний невблаганий закон природи, не може погодитися з тим законом, коли йде про її власну шкіру. Людині видається неможливим, щоб той світ, який вона носить у собі і який сприймає своїми зміслами, міг пропасти, перейти в небуття. Найбільш прикра людині думка, що вона впаде самітно на дорозі, а інші підуть собі далі і перейдуть попри неї, якби нічого не сталося.

Інстинкт життя в праматері.

Цей острах людини є наслідком бунту глибоко притаєної у підсвідомості жадки життя, яку має жива матерія, що старається не втратити життя, не замерти. Ця жадка втримати життя дала змогу живій матерії зберитися на землі, без огляду на некорисні умовини. Ця жадка життя найсильніше розвинена в людині і займає важку роль в її психіці.

Філософія життя про смерть.

Щоб утримати життєву рівновагу, треба мати відповідний погляд на своє життя і смерть. Тому деякі філософи кажуть, що не девіза: „Ніщо мене так мало не обходить, як моя смерть“, але „Ніщо мене так багато не цікавить, як моя смерть“ повинна бути життєвим дороговказом. Таке становище, на думку тих філософів, втворює почування малини всяких життєвих розчарувань, невдач, чин втрат, а через те зміднює нас проти таких ударів, дає силу перенести їх і звернути свою енергію на нові змагання, щоб використати якслід наші обмежені сили на обмеженому просторі нашого існування.

Б. Г.—Я.

Нікарагуї та на Філіппінах. Таксамо винаймила Америка на каучуковій плянтації 1 міль. акрів в західно-африканській мурінській республіці Либєрії, а також 5 міль. акрів у Бразилії над Амазонкою. Два великі американські діячки Форд і Гувер причинилися головню до цієї акції за власними каучуковими плянтаціями.

Каучук на землі.

Тепер найважливішими світовими центрами торгівлі каучуком в Азії є Сингапур і Кольombo, а найбільшою каучуковою пристанню є Нью-Йорк. В Європі великі запаси каучуку має Лондон, Амстердам і Гамбург.

Хоча природа щедро доставляє людині каучуку, то з огляду на великі кошти плянтацій і політичні труднощі, що не дозволяють деяким державам користатися з природних джерел каучуку, тепер щораз більшу вагу прибирає справа виробу штучного каучуку, (т. зв. синтетичного), про що вже кілька разів у „Ділі“ була мова.

Відомий
від 25-ти літ
неохибний обновила
коліру свого волосся
ВІДСИВАЧ

ORIENTINE

— PARFUMS D'ORIENT —
(S. DETROIT) —
10, RUE MONTMARTRE

Грушки... з траном.

В Мексику росте дико дерево зване Переза гратіссіма з родини Лавреїсее, що родить грушки звані народом авокато. З тих грушок витискають олій, в якій є не менше лікувальних вітамінів, ніж у трані, а сам олій має ще ту цінну прикмету, що не має того неприємного запаху трану, через який багато осіб не хоче вживати цього популярного і незвичайно здорового ліку.

Крім вітамінів в тім олійку є ще багато мінеральних солей. При стикі з шкірою олій стає подібний до ніжного прохолодного товщу з товни олиці т. зв. ланоїли; що виникає глибоко у шкіру і через те надається до виробу віджигачих кремів для шкіри і кремів до масажу.

Свіжо витиснений олій є зелений, коли світло паде — червоний і флюорискує. Він довго опирається зіпсуттю, навіть коли його довший час переховувати.

Чи знаєте, що...

Кофеїна у каві з молоком тратить свій побудиний вплив на серце. Дослідник Штаркенштайн вияснило це хемічними сполуками, що повстають, коли до кави доливають молока. Саме у напарі з зернят кави кофеїна є звязана з гарбніковим квасом (таніною), а та творить з білком молока сполуку, що трудно розпускаються і не всисаються у кишках.

До найновіших ліків на попарення належить звичайний напар чаю. В напарі чаю знаходиться великий процент таніни (коло 16%), що стягає ушкоджене місце і прискішує його зростання своєю покривкою. При попареннях треба робити за вказівками англ. дослідника Пейріса так: зробити напар з 6 ложечок чаю на 6 філіжанок кип'ятку на 10 мін. Потім занурити в напарі 4 верстки чистий хусточок і по остудженні покласти їх безпосередньо на попарене місце і легко перев'язати.

Англіяні вибудували на Білим Нілю величезну гать, що має стримувати коло 2 мільярди тон води. Гать вибудували на те, щоб углопити собі великий процент таніни для англійських плянтацій бавовни і шовниці в Судані, і через те незалежатися від італійців, що мають у своїх руках (в Абіссинії) великий абірник Нілевої води — озеро Тань.

Ця величезна гать лежить на Нілю 50 км. на південне від головного міста Судану — Хартуму.

Лавреат Нобеля Гарольд Урей, що причинився до винайдення т. зв. важкої води, найшов ізотоп азоту, що має атозовий тисар 15. Покищо фабрикація такої нової форми азоту є доволі трудна; методою проф. Урея можна його зробити коло 160 цм. Згаданий винахід матиме значення для хемії і біології, через те і для медицини.

Свіжість тіла
то успіх,
успіх
осадиш вживаючи

ПУДЕР
ПРОТИ
ПОТУ

SUDORYN
АП. КОВАЛЬСЬКІ

Чорне золото гарячих країв.

У звязку з моторизацією майже усіх держав нашої землі, звернено велику увагу на один з сириців, що грає велику вагу при моторизації, а саме на каучук. Ще й минає в час великого розвою усіх штучних продуктів, що заступають природні, каучук відіграє велику роль, головню як матеріал до фабрикації самоходових отак (опон). Природним способом добувають каучук, намагаючи каучукові дерева, а яких є каучук як сім.

Історія каучуку.

Каучук знають люди від ста років. За той час люди оцінили його вартість, як про це свідчить зрост його продукції (100 тон у 1836, і 1 міль. тон у 1935). Каучуку постачають дерева з родини Гевея, що ростуть у багатьох південно-американських країнах; найближчим джерелом каучуку є бразильська Есфорбія бразильєнзіс.

Бразилія має тепер яких 300 міль. каучукових дерев і достарчає коло 11 тис. тон. каучуку. З інших країн найбільше фабрикують каучуку

Англія і Голандія у своїх колоніях. Із системи полягає на закладанні плянтацій. У даному місці землю викорчовують, засаджують деревця, які ростуть без нагинання яких 6—7 літ.

Кошт заложення плянтації простором 200 гект. коло 1 мільона зол. Пересічні поодинокі англійські плянтації займають по 1000—25.000 гект. Як обрахували дослідники, на цілому світі вложено тепер в каучукові плянтації коло 12—16 мільярдів зол. В 1934 р. каучукові плянтації займали 3.4 міль. гект. З чого голандських 40 прц., а англійських 53 прц. Каучук — це продукт, якого ціна дуже змінна і залежна від політичної ситуації. В кожному разі він стає щораз дешевіший, бо його ціна впала за останніх 20 літ з 4.700 зол. за 100 кг., на 60 зол.

Каучук в Америці.

До тих держав, що найбільше потребують каучуку, належить Америка. Щоб мати свій власний каучук американці почали закладати великі плянтації цих дерев, головню в Каліфорнії,

Сторінка без політики.

ПОМСТА ПО ДОВГИХ РОКАХ.

З Австралії повідомляють про вбивство, що його довершив колишній московський старшина Берсенів на жінці моряка старшини далеко-морської плавби.

Ця подія трапилася в невеликому австралійському місті Дельбі, недалеко Брісбену. Колишній московський старшина Алексій Берсенів підійшов до жінки, яка була під цю пору сама дома і не промовивши ні словечка трьома вистрілами з револьверу убив її. Опісля добровільно зголосився на поліції.

СМЕРТЕЛЬНА ГРА.

Що було причиною цієї трагедії? Чим кермувався б. старшина, що убив самотню жінку, якої не бачив довгі роки і з якою востаннє зовсім не стрічався? Оттакі питання турбували всю прилюдну австралійську опінію, австралійську пресу і, очевидно в першу чергу австралійську поліцію, яка чейже мусіла довідатися, якими мотивами кермувався дивний убивця. Берсенів спершу не хотів докладно оповісти цілої історії, однак згодом освідомивши собі, що за вбивство має його висока кара і що на нього нападе п'яно вбивника невинної та безборонної жінки, він почав свою жакну сповідь, яка до тенкої міри оправдувала злочин б. старшини та одночасно змальовувала яскравими кольорами тушу жінки, яка колись для гроша не вагалася найдорожчий людині створити пекло на землі і вбити трьох інших молодих людей.

Ціла трагедія трапилася на короткий час перед вибухом світової війни. Після одної нічної гульні у мешканці старшини Берсенієва знайшли трупи трьох його товаришів-старшин із того самого полку: Ратькова, Зіккера і Юсова.

— Ми грали в карти — заявив у слідстві Берсенів і посварились через карти, однак я убив їх із заздрощів, бо вони хотіли відбити мені мою любовницю Наташу Айтарову.

НАТАША АЙТАРОВА.

Оттакі зізнання зложив ще напів-п'яний після прогуляної ночі Берсенів. Його негайно арештували, та дуже швидко выяснилося під час слідства, що в цілу халепу сильно була вмішана молода, 22-літня красуня Наташа Айтарова. Багато обставин у цій трагедії було неясних і просто запутаних. Берсенів і його любовниця мабуть щось скривали. Та коли Наташа під час слідства „сипала“ свого любовника на кожного кроці без милосердя, Берсенів намагався рятувати її на кожному кроці.

І щойно в жоді слідства вийшли наверх справи, які зовсім інакше зарисували ролю „невинної Наташі“.

Вкінці слідчим удалося відтворити цілу картину злочину.

Одного разу Наташа розмовляла із згаданими вбитими трьома старшинами, які прийшли в гості до Берсенієва про московських розбишак і захоплювалися їх відвагою. Молоді старшини не погоджувалися з її думкою і між ними виникла гаряча дискусія.

ЗАКЛАД.

— Попробуйте вкрати полкову касу, так, щоб вас не впіймали — сказала Наташа — і щойно тоді зможете оцінювати виступи розбишак. Тоді Ратьков, Зіккер і Юсов заявили:

— Ми обкрадемо полкову касу і принесемо

гроші ту до вас і рано віднесемо їх знову до полку. Засміялись?

Наташа Айтарова дуже радо погодилася на заклад. І справді трьох старшин принесло зі собою 80.000 рублів саме тієї ночі, коли скоїлася трагедія. Тільки один Берсенів не знав про заклад і про гроші.

ЗЛОЧИН.

Коли всі були по мертвечки п'яні, Наташа повела несамовиту гру. На прохання старшин вона взяла на переховок 80.000 рублів. Відтак почала вона підливати Берсенієві вина і підсипувати в нім до білого вогню заздрощів. Вона теж наче чорний дух піддала думку вбивства товаришів. Чортівський плян удался.

Коли Зіккер і Юсов лежали на підлозі замиті кровю, Ратьков не засовував собі справи з небезпек і жахливої ситуації та дико реготався. Берсенів раптом протверзів і з перестрахом відкинувся від себе револьвер.

Тоді Наташа підняла револьвер, підійшла до Берсенієва і вложила йому зброю знову до рук. Як прийшло до вбивства Ратькова Берсенів не пам'ятав.

СУД.

Слідчий суддя дав наказ арештувати Наташу Айтарову, однак їй удалося підкупити двох в'язничих сторожів і вона втекла. Перед судом станув тільки Берсенів.

Про цей процес говорила ціла Москва. Убивника признали винним і засудили на безрешеткову каторгу. Однак у в'язниці він просидів усього 6 місяців, бо вибухла світова війна. Берсенів зголосив прохання, щоб йому дозволили піти на фронт простим вояком. Він дістав такий дозвіл і по якомусь часі за героїську поведінку йому віддали знову старшинський ступінь. Перед самою революцією з окремого наказу його зовсім оправдали і привернули до давніх прав.

ЕПІЛОГ.

За Наташею Айтаровою, головною акторкою і винницею трагедії слід застиг. Що з нею трапилося, ніхто не знав. Минули довгі роки і не даром народна приповідка каже, що „гора з горою не зійдеться, лиш людина з людиною“.

Берсенів попав після революційної заварухи в б. царській імперії аж до Аргентини і відтак до Австралії, де він почав їздити по всіх усюдах як агент якогось торговельного підприємства.

В Дельбі Берсенів опинився зовсім przypadково. Коли другого дня після приїзду переходив він головною вулицею, станув раптом наче іспанний. На терасі тамешньої каварні сиділа жінка, в якій Берсенів відразу пізнав Наташу Айтарову. Знайомий моряк пояснив йому, що Наташа Айтарова вийшла заміж багато літ тому за „штермана“ далекоморської плавби Гебта, який замешкав у Дельбі.

Берсенів приглянувся здалеку знайомій, колись дорогій жінці, яка стала його прокляттям і завернув, щоб вона його не заприїтила. На другий день рано він відшукав її мешкання і коли вона вийшла до нього, тоді колишній любчик не говоривши ні словечка, застріляв її трьома кулями.

Вдома не було тоді нікого. Берсенів вийшов на вулицю і сам пішов на поліційну станицю і оповів там цілу історію.

ДЕРЕВО БАЛЬСА.

Як подає один популярний науковий місячник у Нью Йорку, одна придільня шовку, приміщена на 23 поверхі мусіла якимсь чином забезпечити свої машини перед дрогою, яке загрожувало будинкові. Підклади з дерева та гуми нічого не помогли. Тоді інженери зробили підклади з м'якого дерева бальса. Тепер машини працювали так тихо, що дрогою зовсім не було. Мешканці хмародеру могли спокійно спати. Дерево бальса найлегше з усіх досі відомих дерев. Роста воно всюди, в гарячій підсоні, особливо в Еквадорі. Пні мають гладку кору й велике листя та доходять до 20—25 м. висоти і 75—90 см. грубости. Саме дерево подібне до вошини і в тім лежить тайна його прикмет. Найлегше деревно мають дерева до 5 літ, пізніше вони надто тверднуть. Деревно двічі легше, як корок та плоти з дерева бальса нескуть по воді їх дев'ятикратний тягар. Не вважаючи на таку легкість дерево бальса тільки вдвоє слабше, як соснове і дається легко різати та обробляти.

Вже тепер ужиток того дерева доволі великий в будові літаків, у виробі меблів, викладок, стінок, глушників, проти гомону, до плаваючим поясів, для будови понтонів і т. д.

ПОВІЛЬНІ ЛІТАКИ.

Якщо з одного боку багато конструкторів намагається будувати все скорші самоходи та літаки, які доходять до швидкості 500—700 км. на годину, то з другого боку деяка частина конструкторів намагається будувати такі повільні літаки, щоб їх опанування не було получене з ніякою — або якнайменшою — небезпечкою.

Літаки будови автожіро до як Сієрви можуть підніматися просто до гори, а то й стояти в повітрі не порушено. Та їх будова дуже складна. Додаткові вітрижові крила доволі таки великі і в негоді таких літаків не можна вживати.

Ідеал повільного літака все таки повинен бути стійкий навіть при деякій вітрі.

Такі маленькі літаки будує тепер у Німеччині фірма Фізелер у Касселі. Літаки мають стійкі носні площі. Останній взір „Бузьок“ „Фі 156“ дістався навіть до армії та брав участь у великих маневрах.

Скорість „бузька“ можна доволі поменшувати при повній здатності до маневрування. Він підноситься зі скорістю 2.8 м. на секунду. Скорість лету зменшується розкриваючи перепони під крилами. Відлет і причал можливі з найменших площ та несподіваного, якогось-будь рівня.

Непромакальні плащі

Краєві і заграничні від 12-90 зол. поручає ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1

815 уділовців з ок. 1500-видаваних уділами — разом на суму 46.103 зол. дозволено Пром.банкові зібрати 541.000 зол. оборотних фондів, з яких виплатити Пром-банк аж 1937 рік 2 1/2 мід. зол. річних процентів позичок на розбудову ремесла, торгівлі й промислу. Подорожна скількості уділів дозволяє подвоїти оборотні фонди й видати збільшити кредити, які призначені до покращення господарчої конюнктури країни.

Тому не отягайтесь!

Кожний українець стає негайно членом

Пром-банк

Львів, ГРОДЗИЦЬКИХ 1, 1. п.

Холодний ляк.

В Німеччині винайдено новий ляк для печатання листів та пакетів. Продають його в тубках і накладають його на полотна. На повітрі він скоро твердне й тоді дуже міцно тримається підкладу. Огріваний не м'якне, тому теж зняти його не можна, щоб він не потрапив

або не оставив помітних слідів. Почтовий уряд уже дозволив на вжиток того ляку при вартісних листах.

Очевидно, печатання новим ляком дуже просте в порівнянні з огріваним ляком.

Франко-італійські наради йдуть даліше.

Як подає Агас із Риму, в середу або в четвер треба очікувати продовження франко-італійських розмов, що їх перервано в середу. Вестиме їх даліше французький вшарже д'аффер Блондель з мін. Чіаном.

Ця вістка розсіває поголоски, немовби франко-італійські переговори спинилися на жертовній точці з огляду на генуєнську промову Муссоліні та становниче Італії у справі Іспанії та Північної Африки.

ТРИ ПІВНІЧНО-ЄВРОПЕЙСЬКІ УРЯДИ ВИЗНАЛИ СУВЕРЕННУ ВЛАДУ ІТАЛІЇ НАД АБІСІНІЄЮ.

17. ц. м. президент Фінляндії іменував по-

вого посла при королівстві Італії й імперії Абісінії.

Того самого дня посол Естонії в Римі доручив королівстві Італії повноважності від президента Петса, адресовані до короля Італії й імператора Абісінії.

Естонська телеграфічна агенція повідомила, що Осло, що норвезький уряд рішив іменувати посла, акредитованого при Квіриналі, як надзвичайного посла й повноважного міністра при уряді короля Італії й імператора Абісінії.

Таким чином ці три держави визнали анексію Абісінії.

З українського життя у Брні, ЧСР.

Останніми часами українське життя у Брні, цьому другому центрі після Праги, почало набирати поважнішого та глибокого змісту. Так зливно відзначено Шевченкові роковини виставою „Назар Стодола“, відтак усі українські організації улаштували спільний великодній обід, що випав незвичайно гарно. Була передтим Служба Божа, на якій співав хор під орудою інж. Баріловича, а ввечері посвячення спільної паски, після чого відбулася забава. Здається, що українці на еміграції ще ніколи не виступили так солідарно, як саме на цей Великдень.

Слідом за цим виступом „Чехословацько-Українська Єдність“ улаштувала виставку відомого українського проф. Кучеря на тему „Українська культура в козацьких думках“; одночасно з цим Т-во „Єдність“ улаштувало ввечірню, на якій прощало свого діяльного члена та капельмайстра, д-ра Найдю.

На день 8 травня Т-во „Єдність“ що належить до найдалішніх товариств на брянсько-му ґрунті, улаштувало прекрасну дитячу виставу В. Островського „Соняшник“ у перекладі на чеську мову під орудою п-ї Е. Готфрідової. Виставу що присвячено культі матері і вона мала великий моральний успіх. Шкода тільки, що інші товариства не відвідують імпрез Т-ва „Єдність“ бодай у такій мірі як це Т-во присвячує увагу та працю цим товариствам.

Слід сподіватись, що якщо українські товариства у Брні підуть далі у своїй діяльності, в цьому дусі, то незабаром це оздоровлення відносин дало б не тільки добрі наслідки, але і приклад для інших українських скупчень. Українська справа нині, як може ніколи передтим, вимагає, щоб усувати все те, що нас роздирає та підсилювати все те, що нас єдиє!

Л. В.—ий.

Болісний барометр у кістках.

мають артритики і ревматик, болісно відчувають всілякі зміни погоди. Не потребує безрадно терпіти, коли ті прояви цієї хвороби матеріально доглядати. Деякі магістри Вольського з озор. атак „РЕВМОБА“, що мають незвичайно різку озонізову рослину Чин-Шен, розпускають сезонний клас усуваючи його над-

мір, регулюють перебіг матерії, завдяки чому впливають їх у терпіннях артритиків, ревматиків і бо- лях іхліх. Можна дістати у всіх аптеках і дрогеріях. Варіанти: Магістер Вольський, Варшаві, Шота П сний відділ у Лондоні.

ДОПОМОГА ВДОВАМ І СИРОТАМ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД ВОЄННИХ ВДОВИЦЬ ТА СИРІТ“ У ЛЬВОВІ.

Дня 17. травня в год. 5. попол. в доміщі УКТОВІ відбулися Загальні Збори Т-ва „Український Фонд Воєнних Вдовиць та Сиріт“. Збори відкрив голова Т-ва о. д-р Лев Галиця та відав померлих членів і дітей, що користали з підмог Т-ва. Присутні вшанували їх пам'яті осявання з місць. Звіт з діяльності за діловий 1937 р. дав секретар Т-ва „Осип Стецура“.

По переведенні реєстрації воєнних вдов, сиріт та батьків по померлих членах УГА та по державних бюджету Т-ва в попередніх роках Управа Т-ва звернула у звіттовому році свою увагу на те щоб наміснені плани праці виконати. Основа існування Т-ва — це все ще добровільні жертви громадянства. Це джерело до- лада дуже химерне, залежне не тільки від ак- тивності членів Т-ва. Закон про збірки з 1933 р. за- бороняє перевести збірку без дозволу влади і не можна тепер навіть відомі помістити у пресі за складанням жертв. Дозволу на збірку добитися важко і тому нема ніколи певності, що в найближчому році зможемо дати ту най- справжнішу допомогу вдовам, що її ми намітили. Друге джерело доходу — це членські вкладки. На жаль, членів у нашому Т-ві нема ще стільки, щоб при їх допомозі можна було забезпечити на- ші вдови.

В минулому році Управа Т-ва старалася притягнути в свої члени українську кооперацію. Всіх членів є 327, у тому 246 фізичних осіб та 81 правних осіб.

У звіттовому 1937 р. з підмог Т-ва користа- ло 310 вдов, сиріт та батьків на заг. суму 1,227,25 зол. Найбідніші вдови та батьки поля- гали замішані по селах, діставали по п'ять зол. місячно, а ті, що мають майно (здебільш 2 морги поля) або вдови до 55 р. життя по 5 зол. чотири рази в році.

Податим Т-во старається, як і донеда, да- вати поміч сиротам що вчаться у школах або в ремеслах. У звіттовому році з підмог на науку ко- ристало 19 сиріт, з яких 7 було на удержанні за- шлого Т-ва; решта діставали місячні підмоги на науку. Вони дістали разом 3,112 зол. підмог. Окрім вичислених витраток видало Т-во 170,82 зол. на лагування вдов, сиріт та батьків.

Разом видало Т-во в 1937 р. 14,650.90 зол. (у тому 2,140.83 зол. коштів закладання).

Приходів мало Т-во: 1) з добровільних жертв 16,149.61 зол., 2) з членських вкладок 1,410.91 зол., 3) відсотків з льокал 632.22 зол. Разом 181,92.74 зол.

У порівнянні з попереднім роком зросли при- ходи жертв. (У 1936 р. було приходів на тому рахунку 14,724.81 зол.) та членські вкладки з 1,193.38 на 1,410.91 зол. Це свідчить про те, що громадянство прихильно ставиться до потреб Т-ва. Білісова надвишка приходів з минулих років 13,681.99 зол. лишилася на 1938 р. і дає змогу Т-ву виконувати свої зобов'язання супро- ти вдов та сиріт.

З початком звітового року було в Т-ві заре- єстрованих 394 вди, сиріт та батьків. У 1937. р. зареєстровано 57 нових вдов, померло 8 вди, отже з кінцем року було 443 вди, сиріт та батьків, з чого 310 користало з фондів Т-ва.

Управа відбула 4 засідання від останніх Заг. Зборів. Усі біжучі справи полагоджувала в міру потреб Президія Т-ва в складі голови, секретаря і скарбника.

На закінчення цього звідомлення годиться зазначити, що ідвові й сироти користали з без- платної допомоги українських лікарів, головню в „Народній Лічниці“; позатим вся українська преса поміщувала безплатно комунікати та ві- дозви Т-ва. Всім їм належить подяка за поміч Управі Т-ва. Подяка належить й усім тим гро- мадянам та громадянкам, що помагали перево- дити збірку у краю, бо без їхньої допомоги збірку неможливо було перевести. В краю помагали головню філії Союзу Українок і тому тепер, по припиненні владою Союзу Українок, треба буде наново налагоджувати збірковий апарат у краю.

По короткій дискусії на внесення Контроль- ної Комісії й дир. Мельника Збори прийняли звіт Управи та признали її одностайно абсолют- рю за 1937 р. Нову Управу вибрано в такому складі: голова о. д-р Лев Галиця; членів Управи: М. Бонковський, інсп. М. Британський, інсп. М. Гебус д-р П. Деркан, д-р Л. Максимонік, д-р Р. Мармаш, В. Мазяківна інж. А. Мельник, дир. І. Мельник, вазн. інж. Ю. Мулаж, І. Палаєва, о.

д-р С. Сампара, О. Стецура, С. Український, Контрольна Комісія: проф. А. Березовський, дир. О. Радловський, д-р Ю. Савчук.

Свячене у Львові.

СВЯЧЕНЕ В КУПЕЦЬКІЙ ГІМНАЗІЇ „РІДНОЇ ШКОЛИ“ У ЛЬВОВІ.

Заходами Батьківського Кружка при Ку- пецькій Гімназії Р. Ш. ім. „Просвіти“ і Марі- ської Дружини учнів під проводом кате- дри о. М. Харини відбулося в минулу суб- оту спільне свячене для запрошених гостей, професорів, батьків та учнів. Шкільне свячене влаштували своєю приналежністю Пресв. Кир Ні- кита, директор РСУК сен. О. Луцький, дирек- тор „Народньої Торговлі“ д-р Баріляк, дирек- тор „Карпатів“ д-р Гига, о. д-р П. Скрут, о. Р. Лукаш, о. Каштанюк, учительський збір, батьки учнів та представники шкільної молоді з інших середніх шкіл Львова.

Традиційне свячене побагословила Пресв. Кир Нікита, при чому виголосив до зібраних незвичайно глибоку промову про потребу на- єму духа навіть у найтрагічнішому положенні одиниці і цілої Нації. Дир. Баріляк розклав зібраним про початки „Народньої Торговлі“, що так нерозривно сплелася з усією укра- їською торгівлею у Львові за останніх кіль- десятиліть. Сен. О. Луцький у довгий, з не- звичайним запалом виголошений промові засу- нові тенденції модерної соціології, що зма- ге уєспільнення всіх одиниць для добра і ш- сті загалу. Одним із виявів такого настання до життя є кооперативна ідея. У відповідь на подяку гостям промовляли: директор гімна- зії А. Ковалісько і голова Батьківського Кру- жа п. Філяс.

Зібрані, у числі поверх 100 осіб, прови- влись ввечір у милій, товариській атмосфері, а напевно на довго залишаться в їх пам'яті.

По широкому світі.

Совітський амбасадор у Лондоні Майков виїхав на 2-місячну відпустку до СССР.

У Данії влада заборонила урядовим і найманим помешканням у жидівських домах віднаїмати жидам умовельовні покої.

Італійська воєнна фльота залишилась в Га- до 25. ц. м., щоб могла її звідати наслідки ві- нічної Італії. Для тої цілі урухомлено ко- лі популярних поїздів.

В Америці покінчилися летунські випро- розпочати ще 11. ц. м., яких значаючи бу- борона промислових міст.

В Іраку усунуто з армії та поставлено від- кількадесятіох старшин, яких підозрювали в комуністичних симпатіях.

Бельгійський прем'єр Спак заловів у ре- менті реформу адміністрації, пресового да- давства та податкової системи. Більшість в- словилася за урядом, фламани — проти.

ПЕРЕД НАЦІОНАЛІЗАЦІЄЮ НАФТОВИХ ПІДПРИЄМСТВ У ПЕРУ.

У Лімі появилася урядовий розпорядок в- снові якого націоналізують усі нафтові під- приємства, що не платять податків.

Резолюція:

ВИНЕСЕНА НА ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРАХ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ БРУТТОВЦІВ І ВЛАСНИКІВ НАФТОВИХ ТЕРЕНІВ „ПІДНОМА“ В ДРОГОБІНІ у відповідь на анонімну нотатку в не- внику „Голос“ з дати 22. травня 1938 р. „На дні“.

Загальні збори Союзу Українських Бру- ттовців і власників нафтових теренів „Підно- ма“ в Дрогобіні в дні 14 травня 1938 р. в- обуренням п'янувають та осуджують нотатку в- повідальною українського часопису про на- нотатки, які оперуючи брехливістю та по- ставленими закидами хочуть пошкодити та по- тити авторитет знамих у Дрогобіні та в на- шій країні — зокрема для українського на- промислу — осіб д-ра Володимира Іваницького і д-ра Романа Савойки, — які з віддані- ло та успішно борються за права україн- ського народу, загрожені запереченням на- шого нафтового законодавства.

Дрогобич, 14. травня 1938.

ЗА ПРЕЗИДІУ ЗБОРІВ:

Стенан Сасик вр.

Інж. І. Ковалісько

ч. 1099

НОВИНКИ.

— Футра до переходування на літо приймає „ХРОМ“, Львів, Руська 20., тел. 271-83. Поручає лиси, тхори, пелеринки, порефасоновує уживані футра. 968 —10

— Конфіскація „Діла“. Вчорашнє (106.) число нашого органу підпало конфіскації за одне місце у статті п. К. Малицької „Після розв'язання Союзу Українок“ та за шість більших і менших місць у дописі посла Р. Перфецького п. н. „Кроваві події у Вільках Мазовецьких“. Про конфіскацію повідомлено нас так пізно, що другий заклад часопису могли ми зробити шойно в сесію рано, через що наші читачі дістали вчорашнє число з великим опізненням.

— Лиси, пелеринки, краватки з футер виконуює і поручає Юліан Гаушевський, Львів, пл. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до переходу літом. 3229

— Прегарно положені, гарні, соняшні, просторі кімнати з бальконами, як також цілоденне утримання, та поодинокі сніданки, обіди, вечери, дешево, поручає від 1. червня Зарницька Володимирівна в Явній, біля Яремча, дім Михайла Павлюка. За інформаційними звертатись до 30-го травня: Львів, Обертинська 27, а від 1 червня в Явній. 1094 1-3

— На кредит роблю футра тим що тепер замовлять. Карник Зиблішевська 4. Футра в літі переховую. 1030 —5

— Першу нагороду на Фотографічній Виставі дістанете, коли будете вживати свіжий матеріал, закуплений в єдиній українській фотографічній крамниці „Екомп“, Львів, Сикстуська 29.

— Гігієнічно санітарний курс Гігієнічного Товариства почався. Найближчий виклад у четвер 19-го травня в год. 19-й у сам. бібліотеки „Просвіти“ Ринок ч. 10. Ще можна зголошуватися на курс.

— Спільні пописи вибраних елеїв усіх філій В. Музичного Інституту ім. М. Лисенка відбудуться в днях 28. і 29. травня (субота — неділя). У програмі продукції фортепіану, скрипки, віолончелі, сольові та деякі сольові ансамблі (тріо) і камерна оркестра елеїв філій із Тернополья. Програми замість вступу.

— Конкурси гігант уваги. Союз Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА“ у Львові постановив вислати своїм коштом троє дітей (хлопців чи дівчат) до табору на Остодір. Право на висилку мають діти українських службовиків, членів „СУПРУГА“. Подавати прохання до „СУПРУГА“ треба до 5. червня 1938 (25. червня виїзд). — Щоб спонукати інтелігентних українців пробувати письменницьких сил, проголосила та сама Організація конкурс на статтю (величини 3-ох сторінок „Службовика“) п. з. „Мої переживання як безробітного“. Участь у конкурсі можуть брати й не-члени „СУПРУГА“, що були або є безробітними і працювали чи вже працюють в українських установах. За статтю назначено 5 нагород: 1. — 50 зол., 2. по 25 зол., 3. по 10 зол. Речинсь до 31. липня 1938. Надіслати на адресу „СУПРУГА“, Львів, вул. Коперника 26/1. — Звертаємо увагу на це культурне діло нашої службовицької організації.

— В Молоді Громаді відбудуться в четвер 19. ч. м. реферат проф. Заклинського п. з. „Являння та в західні сусіди“. Початок реферату в год. 7.30 вечором. Вступ вільний для членів Т. Г. та учасників клубу.

— Чергові сходини Секції Аплікантів при СУА у Львові відбудуться в четвер 19. ч. м. (год. 12.15) в домі СУА при вул. Костюшка

5. У програмі реферат м-ра Тополницького про проект польського річечевого права та організаційні справи.

— „Як буде треба, то вдаримо!“. У вівторок 17. травня ч. р. відбулося у вестибул львівського університету студентське віче у справі безплатних практик у середньому шкільництві. Коли це несподіване віче почало набирати політичної закрески, проф. Лемпницький, що був куратором цього віча, розважав його, але студенти залишилися і шойно тепер почалася „політика“, що викликала у союсті лайку на адресу... проф. Грабського. Дісталось йому... І „політичний банкрут“, і „ламач характеру“ і „оборонця жидокомуні“ і „творця фольксфронту“ і „купчи душон молодези“ та ще багато дечого. Це наслідок конфлікту, який вининув між „народовцями“, що перейшли на позиції тоталізму і Грабським що залишилися „народовим-демократом“ і воює проти всякого тоталізму. На цьому вічу можна було почути дещо і про „Звйонзек Земі Червеньської“, якого основником є саме Грабський, а який оплачує цілий ряд протинукарських агітаторів. Доводиться Грабському відчувати на собі методи, якими він послуговувався у відношенні до інших. „Народовці“ заявляли недвозначно: „Покищо спитяє нас сирій волос і тремка рука старика, що стоїть над могилою, але як буде треба то вдаримо і вдаримо так сильно, щоб „розвляло сен старе прухно“.

При гемороїдах і запорі стільця свідка природної гіркої води Францішка Йосифа вживана натще рано сприятливо безболісно, засмілює і виліковує випорожнення і змиджує цьому надається ексим анлітично до постійного вжитку.

— Торжество посвячення прапора Матері „Просвіти“ відбудуться дня 22-го травня ч. р. (неділя). Архисейська Служба Божа в каплиці біля катедрі св. Юра точно в год. 9.45 рано. Просимо зголосити найдалі до дня 20-го (пятниці) ч. м. в канцелярії Т-ва „Просвіта“, хто буде заступати Вашу Установу. Поименні карти вступу видаватиме канцелярія „Просвіти“ дня 21-го (субота) ч. м. від 10-ої години рано. Делегати установ, що будуть вінчати прапор, зводять принести зі собою ленти. Зокрема просимо всіх делегатів зайняти призначені для них місця точно в год. 9.45 рано. Порядок свята: Год. 9.45 Архисейська Служба Божа, в часі котрої вголосить проповідь о. прабат Леонтій Куницький. По Богослужінні Пресва. Єпископ з духовенством і відгучниками центральних установ, що вінчати будуть прапор, удадуться до палати Експ. Митрополита, який доконає акту посвячення прапору. Після посвячення будуть відкриті промоги. А саме: Іх Ексцеленція Митрополит Шептицький, о. шамбелан Цегельський (почесний член Т-ва „Просвіта“ і одинокий живий свідок перших Загальних Зборів Товариства „Просвіта“), д-р Іван Брик — голова Т-ва „Просвіта“, д-р Іван Раковський — голова Н. Т. Ш., інж. Юліан Павловичський — голова Р. С. У. К. і Іван Галуцькийський — голова „Р. Ш.“. Свято закінчить промовою голова Ділового Ювілейного Комітету Зіновій Пеленський. — Ювілейний Діловий Комітет 70-ліття „Просвіти“.

— Хто виграв на лотерії. В нинішнім тижні Держ. Клас. Лют. випали такі більші вигри: 15.000 зол. на ч. 154597; 5.000 зол. на ч. 15126, 25344, 42192, 88849, 89546 103575 126457 2.000 зол. на ч. 8651 9022 68390 70066 82927 91734 99768 102532 11078 116743 121357 146159; 1.000 зол. на ч. 13267 23982 26647 27559 28406 32523 35926 48141 49390 59863 67173 76290 78369 84820 84847 86454 96689 115756 120252 123907 128501 129966 135713 141081 149419 158818.

— Гайдамацке методи „Експресу Вечорного“. На М. Кучевка, який вертався в товаристві сина Антона Кучевка та його нареченої Франціски Олійник із церкви в Жукові к. Бережан, напало 8 незнайомих людей і побили його важко. Причиною мало бути те, що Кучевка хотів оженити свого сина з полькою. Про цю подію повідомлено прокураторський уряд у Бережанах. Хоч напасників називають „незайомими“ проте львівський „Експрес“ дав цій вісті заголовок „Гайдамацке методи“ і підзаголовок „Так само робили гетманщини“. Іншими словами „Експрес Вечорний“ разом із своїми інформаторами бачаться в доношків, хоч самі добре не знають, з якого боку двонили.

— Львівська хроніка. 27-літня Анна Борковська вліпилася в брамі при вул. Рутівського 7 оцтової есенції. Рятункове поготівля відвезло її до лікарні. — Капельник оркестри львівського радіа Талей Серединський повідомив поліцію, що вчора вечором таксіва ч. 178 ушкодила йому панцир у холодильні його авта і сирі-

чинила таким чином шкоди на 50 зол. — 16-літня учениця гімназії СС. Бенедиктинок, Богуслава Поланківна, дочка урядовця вчилася погано та її грозили длі двійки. Коли різні робили й з того приводу докори, молода дівчинка написала листа, що почне самостійне життя, або наложити на себе руки і втекла з дому. Тепер за нею шукають батьки й поліція.

— Стратив джерело удержання і повісився. З Брустур, повіт Косів, пишуть нам: Семен Тимофійчук, син Івана, 31-літній батько 4 дітей, з жури, що Петро Пантелюк с. Лукина немилосердно загарабав млин, одиноке джерело його удержання, повісився у млині дня 16. V. ч. р.

† Посмертні згадки.

З Кушнірів Текая Мельник, померла, прийнявши Найсв. Тайни дня 17. травня ч. р., проживши 38 літ. Похорони відбудуться в четвер, 19. травня в год. 2-й попол. з крипти костела св. Єлисавети на Янівській цвинтар. В. Іа П.І

ВОЛОССЯ

це великий скарб.

ROGER GALLEY

Спорт.

Львів — ТІМ УКРАЇНА-ГАСМОНЕЯ.

Перед педальним метком репрезентації Львова з Люблином, відбудуться в четвер, 19. ч. м. на Цитаделі стріла репрезентаційної дружини Львова з тійом України — Гасмоней.

Цей метк відбудуться в год. 3.15 ополудні за шістьма цівами.

УКРАЇНА — ЧОРНІ

Проважні мистецькі амататори обох дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 22. ч. м. на гріші Погоні. Далі обох дружин цей метк матиме майже вирішальне значіння, бо переможець перескочить чи не найважливішу перешкоду, що його відділяє від здобуття мистецтва.

Віримо, що Україна змилує найбільше свої перемогти та аматі, щоб лиш вирішити ці важкі аматини у свою користь. Заміна не дуже дотко, але зовсім можлива. Треба лиш хотіти!

Театри.

Великий Театр:

Четвер 19. ч. год. 7.30 і 9.30 виступи Діофіла Бейсер.

Пятниця 20. ч. год. 8. „Літо з Ногом“.

Театр Міжнародностей:

Четвер 19. ч. год. 8. веч. „Лескодушна сестра“.

Пятниця 20. ч. вистави нема.

Український театр дир. Йосифа Стадника (сенюра).

МОСТИ ВЕЛИКІ:

19. ч. Чорноморі.

20. ч. Сузалья.

Український Нар. Театр ім. М. Садовського.

БУЧАЧ:

19. ч. Лісова пісня.

20. ч. Невольник.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

МЕЛЬНИЦЯ:

19. ч. Півня Весілля.

20. ч. Маруся Богуславна

К І Н А.

АПОЛЬО: „За засланом“.

АТЛАНТИК: „Мовта пірат“.

ВАЛТИК: „Роз-Марі“.

ВАНЦА: „Воса розвешанна“, „Дороги до шати“.

ГРАЖИНА: „Неосрадна готина“.

ЕВРОПА: „Верес“ на осн. Родзичівни.

КАСІНО: „Воса жінка Смибороджів“.

КОПЕРНИК: „Ізотитута“ (Д. Ларбін).

МАРУСЕНЬКА: „Сміх прила ольон“.

МЕТРО: „Осі“, „Поворот Франкшпайн“.

МІРАЖ: „П найбільше повелка“.

Львів
" Синагога
" Галицька 18